విక్రుతి జ్యేష్ఠము
రూపాయి మాత్రమే

రుద్రవీణ

అభ్యుదయ కవి చక్రవర్తి

కవిసింహ, మహాకవి,

దాశరధి కృష్ణమాచార్యులు

"దాశరధి"

ప్రకాశకులు.

శ్రీ రామా అండ్ కో

తెనాలి.

ప్రథమ ముద్రణ ౧౯౫౦

౧౦౦౦ కాపీలు

కల్యాణి ప్రెస్,
తెనాలి.

సూచిక

సవరణ

౬ వ పేజీ ౮ వ పద్యం 3 వ పాదం మానసహృదయమందున అను చోట మానసప్రహ్లాదమునందున

౫ వ పేజీ ౨ వ పద్యం చివరిపాదం వ్యవదేశవాతములు అనుచోట వ్యపదేశవాతములు.

3 వ పేజీ ౫ వ పంక్తి ఇవి వర్షానికి గొడుగులు అనుచోట ఇవి స్వర్గానికి సురుగులు.

ప్రకాశిక

కోటి తెలంగాణ ప్రజల ఏకైక మహాకంఠవీణాధ్వని వినాలంటే దాశరథి కావ్యగానం వినాలి

"నా తెలంగాణ, కోటిరత్నాల వీణ"

అని కంఠమెత్తి దాశరథి పాడుతున్నప్పుడు తెలంగాణ మహాప్రజ సముద్రజలాల మాదిరి కరుళ్లెత్తి పొంగి వస్తుంది.

దాశరథి గీతాలు వినని రసికులు తెలంగాణమందుండరు.

దాశరథిని ప్రేమించని సాహిత్యకులు తెలంగాణలో లేరు.

దాశరథి చే స్వీకరింపబడని కావ్యవస్తువు తెలంగాణలో లేదు.

దాశరథియే తెలంగాణము, తెలంగాణమే దాశరథి.

ఆయన గీతములు మహానగరములనుండి పల్లెపట్టులదాకా, శిథిలాలయములనుండి జైళ్లలోదాకా, ధనికునినుండి పేదవానిదాకా, మితవాదినుండి తీవ్రవాదిదాకా, ప్రసరించినవి.

ఓరుగల్లు శిల్పాలను చూచి ముగ్ధుడై దాశరథి, 'శిల్పిని' గూర్చి రచించిన పద్యాలు విశేష ప్రశస్తి నార్జించినవి.

సుత్తెల మ్రోతతో అలసి
        చొక్కిన కొండల పిండువెల్లనో
రెత్తి నివాద మిచ్చినవి;
        ఈ వెటువంటి మనోజ్ఞ రూపకం
బెత్తు మటన్న నెత్తెదము;
        ఎందుల కిట్టుల మట్టి మట్టిగా
మొత్తెదవోయి, శిల్పకుల
        భూషణ, శైల శిలాప్రవేశనా.

*

నిను గని కొండలన్ని రమ
ణీ కుచసాలికలై, కపోల హీ
హన ఫలకమ్ములై, భ్రుకుటు
లై, కుటిలాలక జాలమై, సురాం
గనలయి రూపు దిద్దుకొన
గా, ఉలితో అమృతమ్ము చల్లి జీ
వనములు పోసి పోయెదవు
బ్రహ్మవు, శిల్పి కులావతంసమా!

*

మహారణ్యమయమైన తెలంగాణా భూమిని మాగాణమొనర్చిన రైతుదేగాని తెలంగాణము నైజాం నవాబుది కాదని నిజామాబాద్ సెంట్రల్ జైలులో సింహగర్జన మొనర్చినాడు దాశరథి

ప్రాణములొడ్డి, ఘోర గహ
నాటవులన్ పడగొట్టి మంచిమా
గాణములన్ సృజించి, ఎము
కల్ నుసిచేసి పొలాలు దున్ని భో
షాణములన్ నవాబు నకు
స్వర్ణము నింపిన రైతుదే తెలం
గాణము రైతుదే: ముసలి
నక్కకు రాచరికమ్ము దక్కునే?

*

శ్రీ దాశరథి రచనలను సంపుటీకరించి 'సాహితీ మేఘల' వారు 'అగ్నిధార' ప్రచురించినారు. మేము మరికొన్ని రచనలను మరొక సంపుటిగా 'రుద్రవీణ' పేరుతో ప్రచురిస్తున్నాం. దాశరథి రుద్రవీణను సద్వినియోగం చేయడానికే ప్రయోగిస్తానంటున్నాడు.

చింతల తోపులో కురియు
చిన్కులకున్ తడిముద్దయైన బా
లింత యొడిన్ శయించు పసి
రెక్కల మొగ్గను బోని బిడ్డకున్
బొంతలు లేవు కప్పుటకు:
బొంది హిమంబయి పోవునేమొ! నా
యింతను రుద్రవీణపయి
నింపక వెచ్చని అగ్నిగీతముల్.

*

నిరుపేదల తరతరాల బీదతనం ఊడ్చివేయబడాలనే తొందర దాశరథి ప్రతి మాటలో వినిపిస్తుంది. దయనీయులైన శ్రామికులు దాశరథి అభిమాన వస్తువులు.

ఒకనాటికి ఈకాలం పల్టీతిన్నప్పుడు
ఈ జగత్తు నవపాంచజన్యనాదం విన్నప్పుడు
నేటివన్నీ ఆనాటికి తప్పులు
పుచ్చిపోయి పురుగెక్కిన పప్పులు

పరిణామం తప్పదనీ పరిణామ వాదుల్ని హతమార్చాలనే ప్రయత్నం నిష్ఫలమనీ దాశరథి సలహా

రుద్రవీణను దాశరథి రచనకు చిన్ని మచ్చు తునకగా ఆంధ్రరసికులకు అందించ డానికి ప్రయత్నించిన మా కృషిలోని మంచిచెడుగులను పాఠకులు ఆదరముతో స్వీకరించగలరని ఆశ.

ఇందులోని కొన్ని రచనలు స్వతంత్ర మొదలైన పత్రికలనుండి సేకరించినాము. మాకు అట్టి అనుమతి నొసంగిన ఆయాపత్రికా సంపాదకులకు మా అభినందనములు.

తెలంగాణము మహాప్రజలచే అనేక మార్లు సన్మానింపబడి, సత్కరింపబడి, 'మహాకవి' 'కవిచక్రవర్తి' 'కవిసింహ' ఇత్యాది బిరుదములనందిన శ్రీదాశరథి తమ రచనలను సంపుటీకరించుటకు మాకు అవకాశ మొసగినందుకు వారికి మా ధన్యవాదములు.

ప్రకాశకులు

అంకితము

[నా తెలంగాణకు]

నను(గని పెంచినట్టి కరుణామయి నా తెలంగాణ! నీ గృహాం
గణ వనసీమలో బరుసు కంపలు నాటిన మా నిజాము రా
జును పడ(దోసినట్టి రణశూరుల వెచ్చని నె(త్తు చుక్కలే
మణికృత దీపమాలికల మాదిరి నీకు వెలుంగు లిచ్చెడిన్

పాటలు పాడితిన్ తెలుగుబాబులు నిద్దురమేలుకోగ, పో
రాటము సేయగా కరకు రాచరికమ్మును కూల(దోయగా;
కోటి గళాల నొక్కకడ గూర్చితి విప్లవ శంఖ మొత్తితిన్
నాటికి నేటికిన్ తెలుగు నాటికి వెచ్చదనమ్ము లూదితిన్

వేయి స్తంభాల్గుడి (వాయించుకొన్నది
నాచేత ఏకశిలాచరి(త
వీర రు(ద్రమదేవి వినిపించుకొన్నది
నాచేత జన్మ జన్మాల కథలు
పోతన్నకవి కలబోయించు కొన్నాడు
నాచేత నేటి అనాటి కవిత
మునునూరి కాపన్న (మోయించు కొన్నాడు
నాచేత (క్రాంతి వీణా చయమ్ము

నాకు తల్లివి నీవు నే నీకు తం(డి
నల్ల నాటికి నేటికి ననుదినమ్ము
(మోయు చున్నావు నా గళమ్మున, కలాన
నా తెలంగాణ! కోటిరత్నాల వీణ!

ముద్రవిణ

తుంగభద్రానదీ భంగమ్ము లిరుకేవ
లొరసి పాడుచు రుచు లరయుచుండ
కృష్ణవేణీ తరంగిణి నాలుకలు సాచి
దరుల రెండిట 'మజా' లరయు చుండ
గోదావరీ వీచికా దివ్య హస్తమ్ము
లిరు కెలంకుల మన్ను తరచుచుండ
పోట కిన్నెరసాని మాటి మాటికి పొంగి
రెండు వైపుల దరు లండ గొనగ

ఇటు నటును తెల్గునేల లారటము జెంది
కలసి పోజూచుచున్న యట్టులనె తోచు;
కలిపి వేయుమి, నా తెలంగాణ తల్లి!
మూడు కోటుల నొక్కటే ముడి బిగించి

నా కోర్కె తీర్పు మమ్మా!
నీకు మదీయాశ్రుకణ వినిర్మిత మాలా
నీకమ్ము సమర్పించెద
గాక; విశాలాంధ్రమనెడి కల నిజమగుతజా

మంగళగీతి

మంగళ గీతి పాడెద హిమాచల శృంగ సరత్ సురాపగా
భంగ తరంగ రంగముల పాదములూని నటించు తారకా
లింగిత బాలచంద్రముని లీల తలన్ ధరియించినట్టి భ
స్మాంగుని ఫాలనేత్రము నవాగ్ని కణమ్ముల జిమ్ముదారులన్

కుంకుమ చిల్కరింతు నిదిగో! పరిగర్జిత మేఘ మాలికా
పంకిల రోదసీ కుహర భాగ దివాంధ భయంకరారభటీ
సంకుల కాళరాత్రి తెర జారిన నాటన శాలవంటి ప్రా
గంకమునన్ మదీయ ఘుసృణారుణ హస్త తలద్వయమ్మునన్

వెచ్చని మొల్లపూలు కురిపింతును శైశిర శీతవాత ఘా
తోచ్చలి తాతిశుష్క లతికోద్గత నగ్నతతో చెలంగు యీ
గచ్చ పొదల్ గలట్టి వన కన్యక శూన్య ముఖాంగణమ్మునన్
పచ్చని మాధవ ప్రభుని బాహువు లెత్తిన పూలబుట్టతో

వెన్నెల కాగడాలకు ద్రవించెడి చీకటి కొండపైన కూ
ర్చున్న అనంత తారకలు రొప్పుచు రోజుచు జారివచ్చి ఈ
పున్నమనాటి చెంగలువ పూవులవోల్ వికసించెనో! యనన్
మిన్నులు దించి తెచ్చెదను మేచక వారిరుహా కరమ్ములన్

మూర్ఛన

దొంతరలైన మబ్బులకు త్రోవలు చూపెడి మించుకాగడా
చెంత మనోజ్ఞ కావ్యము రచించు కవిన్ ననుజూచి భావనా
సంతతి నాగసర్పములు చాడ్పున వచ్చి నటించుచుండ వా
యింతును రుద్రవీణ నటియింతును పశ్చిమ దిక్తటమ్ములన్

కుంతలముల్ కపోలములకున్ దగులన్ నయనాంచలమ్ములన్
దొంతరలై నవాశ్రువులు దొన్క ప్రతీక్షణలో నిశాదివం
బెంతయు వంతతో కినియు నిద్దమతిన్ ప్రియురాలి గూర్చి ప
ల్కింతును రుద్రవీణపయి ఈహతసాంత్వన గేయమాలికల్

చింతల తోపులో కురియు చిన్కులకున్ తడిముద్దయైన బా
లింత యొడిన్ శయించు పసిరెక్కల మొగ్గనుబోని బిడకున్
బొంతలు లేవు కప్పుటకు బొంది హిమంబయిపోవు నేమొ; సా
గింతును రుద్రవీణ పయి నించుక వెచ్చని అగ్నిగీతముల్

గొంతుకలెండి, డొక్కలకు కొంచెము గంజియు లేకపోయినన్
పంతము నెగ్గగావలెను; ప్రాణము పోయినగూడ సమ్మెగా
వింతు మటంచు నాకట తపించెడి పేదల గూర్చి నేను మ్రో
గింతును రుద్రవీణ; పలికింతును విప్లవ గీతికావళుల్

రససమాధి

పూవుల దారిలో యెడద పొంగులువార శరన్నిశా శశి
శ్రీ వలపించు చెంగలువ చేడియ కన్నులలో ప్రవాళ రే
ఖా విసరమ్ము తోచినటు కన్పడు నా అభినవ్య భావనా
దేవి ముఖాగ్రరక్తిమ కుదించుకొనెన్ కవితా ప్రపంచముల్

నా కవితా లతాంతము తృణమ్ములలో నయినన్ సువాసనల్
ప్రాకెడిరీతి పూచినది ప్రాతదనమ్మును త్రావి త్రేన్చి నా
జూకగు క్రొత్త వాసనలు చూపిన దీ రసికాంధ్ర సాహితీ
లోకమునందు నంతట; తళుక్కను వెన్నెల వెండి తీవెలన్

రస సమాధిని తన్మయిత సుమనస్సు
కాంచిన సురాంగనా కుచ కలశ లిప్త
దివ్య కస్తూరికా నీల దీప్తి లోన
గగనములు నృత్యమొనరింప గలవు కాదె!

అశ్రు బిందువు లందున విశ్రమించు
సప్త జలధి సంఘమ్ములు శక్తికొలది
హసిత చంద్రుని కనిపెంచి ఆకసమున
పెద్ద జేసిన వీ జగంబే హసింప!

ఉషస్సుందరి

మంద సమీర బాలికలు మాటికి మాటికి నీ గృహాంగణం
బందు నటించు చున్నవి మహావిభవమ్ముల గూర్చుచున్న వా
నంద కళావిలాసిని! క్షణక్షణ మోహిత రూపిణీ ఉష
స్సుందరి! నిద్ర మేలుకొని చూడుమి నా నయనాల లోనకున్

నా నయనాల లో ప్రళయనర్తనశీలి మహానటుండు ఈ
శానుడు ఫాలలోచనుడు సాచిన అంగుళికా నఖాంకుర
శ్రేణుల భగ్గు భగ్గుమని రెచ్చిన అగ్నిని పోలియున్న వీ
భూ నభముల్ వడంకునిక మోమును నావయిపున్ మరల్పుమా

నా వయిపుకా మరల్పుమి మనస్విని! ప్రప్రథమానురాగ వే
ళా వలమాన తావక విలాస దృశాంచలముల్ మదీయ ప్రే
మా వృత మానస ప్రహృదయమందున పూచిన క్రొత్త క్రొత్త రా
జీవములన్ గ్రహింపుమి నిశీధ తమః పటల ప్రభంజనీ!

చీకటి నీడలన్ కలత జెందిన నా జలజాత వల్లికా
నీకము ప్రాకివచ్చినది నీ ఇలు జాడల పూత బూయగా
వాకిలి మూసి యుంచకుము ప్రాగరుణారుణమూర్తి పాదముల్
సోకగనిమ్ము నా జలజసుందరి దివ్య శిరఃప్రదేశమున్

రాత్రికి యంతయున్ నిదుర రాక ప్రవాళ రుచిప్రసర్పణ
స్ఫురిత దృగంచలమ్ముల తపించెడి నా మొగమందు రక్త రా
గాతి మహేజ్జ బాల రవి హాస వికాసము వచ్చి వ్రాలి ఆ
హూతము సేయుచున్నది మహోజ్జ్వల ప్రాచ్య దిశాంగణానకున్

అంగుళికా నఖాంకుర మహః పరికంపిత తంత్రికా స్వరా
లింగిత రుద్రవీణ విదళించిన నిద్దుర భారముల్ నభః
ప్రాంగణమందు పిట్టలయి ఆకసమెక్కిన వింక లే ప్రభా
తాంగన! నీ కపోలముల కద్దెద నౌషసరక్త రాగముల్

రమణీయార్క మరీచి మాలిక తమిస్రా ఘోర గాఢాంధకా
రములన్ పిప్పి యొనర్చి కాంతిరసధారల్ పిండి ప్రాచీన దే
శములన్ వాగులు పోయుచున్నది; ప్రతీక్షా మగ్న మాదృక్ ప్రజా
సముదాయమ్ముల దప్పి తీర్పుమి ఉషస్సంధ్యామృగీ లోచనా!

నా రుద్రవీణ మీటెడి
తీరులు చూపింతు నీకు' తెరువుమి తూర్పుం
దారులు; బారులు తీరిన
సూర మరీచికల నింట చొరబడనిమ్మా!

మే లు కొ లు పు

సంజ వెలుంగులో మొయిలు చాటున పక్కన నవ్వు చుక్కలో
పుంజితమైన రాతిరి కవుంగిట నిద్దురపోవు చందమా
మం జపియించు చెంగలువ మానిని కన్నులతో ప్రవాళరే
ఖం జతసేయు భాను కర కంజము లోకము మేలు కొల్పెన్

ప్రాత దనాల భారమున వ్రాలిన నెన్నడుమున్ గలట్టి ఈ
భూతల. భామినీ హృదయ ముగ్ధత కన్నుల నీరుదొచ్చు గా
డా! తరుణారు ణార్క కరతర్పిత నవ్య విభాత బాండ సం
ఘాతవిభా జలమ్ములు జగమ్మును నిద్దుర మేలు కొల్పెడిన్.

స్వామి పూజ

నీ వరుదెంతువా! శశిమణీ మయదివ్యజటావిలాసి, స్వా
మీ! వలమాన పశ్చిమ సమీర కుమారములూడ్చివేసె నా
పూవుల తోటనంతయును; మొక్కలు బిక్కమొగాలు వేసె; ల
జ్జా వశతన్ విస్రమత వొసంగె; నినున్ గయిసేయు టెట్లురా!

దివ్య నదీ జలాలు కొనితెచ్చి ఒసంగితి, మాలతీ లతా
నవ్య లతాంత సంతతుల నంజుకొనన్ జనుదెంచు భృంగ జా
ల వ్యథనుండి కాచితినిరా! దురదృష్టమునాది, పశ్చిమా
శా వ్యపదేశ వాతములు సర్వము శూన్య మొనర్చె నంతలో!

పడమర గాలి తాకిడికి వాడియు రాలిన పూల జాలులో
యెడదయు వాడి పోయినది; యెట్టుల నిన్ గయిసేతునింక నీ
అడుగుల సవ్వడిన్ వినిన యంతనె నా నవనాడు లెందుకో
గడగడలాడు, నేత్తురులు కన్పడు నా నయనాంచలమ్ములన్.

స్వామి! నిశాగమమ్ము పరసంధ్య: స్మశానపు బూదిలోన నే
డో మెరపొందు చున్నది; పదుల్ పదివందలు వేనవేలుగా
భూమిని డాగి పోయిన కవుల్ రసికుల్ విడిపోయినట్టి ఆ
శేముషి నిప్పురవ్వ వలె చిన్నదిగా మెరపొందు చున్నదో!

నీవు సమంగళాకృతివి నేనును నీవలె ఈ స్మశాన వా
టి వసతిన్ వసింతును నటింతును నీ కనుసైగలందు; సం
ధ్యా విశద ప్రదేశమున తాండవ మాడుదు; రుద్రవీణ క్రొం
వవెలపై ధ్వనింతును గతించిన నా వన వైభవమ్ములన్.

నీకు మదీయ రక్త కణ నిర్మితమైన ప్రవాళ మాలికా
నీకము తెచ్చి యిచ్చెద; రణించెద నా నవనాడులందు వీ
ణా కమనీయ గీతములు; నా బ్రతుకంతయు కప్పురంబు గా
నీకు నివాళి నిచ్చెదను నిక్కము; చంద్రకళా శిఖామణీ

ఈ కొరగాని లోకమున కిప్పుడె నిప్పురగిల్చి కాల్చి, నా
లో కదలాడు నూహలకు రూప మొసంగి పునస్సృజింతు; న
్రాకట గుందు పేదలకు బ్రహ్మ లిఖించిన కొంటెవ్రాతలో
వ్యాకరణమ్ములేదు, రసభంగిమ కానగరాదదేలనో!

ఫాల నేత్రమ్ము విచ్చి లోకాలు కాల్చి
నృత్య మాడుము, తీగె సారించి నేను
రుద్రవీణ మ్రోగింతును భాద్రపద ప
యోద గర్జాభికల్పమ్ముగా, దివమున.

పచ్చని గడ్డిపై

పచ్చని గడ్డిపై కరకు
పాదము లెంతటి కష్టమానెరా!

మచ్చుకు గడ్డిపోచ కను
పట్టదు! దైవము గూడ ఈ క్రియన్

మెచ్చిన యట్టు లూరకొనె;
నేడు హటాత్తుగ వానజల్లులే

పచ్చిచనెన్; ధరాతలము
పచ్చబడెన్ మరలన్ తృణాళితో

వీర తెలంగాణము

ఓ తెలంగాణ! నీ పెదవులొత్తిన శంఖ మహారవమ్ము లీ
భూతలమెల్ల నెక్కమొగి బొబ్బలు పెట్టిన యట్లుతోచె; ఓ
హో! తెలవార్చి వేసినవి ఒక్కొకదిక్కు నవోదయార్కరుక్
ప్రీత జలేజ సూన తరళీకృత దేవ నదీ తరంగముల్

తల్లీ నీ ప్రతిభా విశేషములు భూతప్రేత హస్తమ్ములన్
ద్రుల్లెన్ కొన్ని తరాల దాక! ఇపు డద్దుల్వోయె సౌదామినీ
వల్లీ పుల్ల విభావళుల్ బ్రతుకు త్రోవల్ చూపు కాలమ్ములున్
మళ్లెన్! స్వచ్ఛతరోజ్జ్వలప్రథమ సంధ్యా భాను వేతెంచెడిన్

నీ ఒడిలోన పెంచితివి నిండుగ కోటి తెలుంగు కుఱ్ఱలన్!
ప్రాయము వచ్చి నంతనె కృపాణము లిచ్చితి యుద్ధమాడి వా
ర్జేయ భుజాబలమ్ము దరిసింప జగమ్ము నవాబుతో సవాల్
చేయుమటంటి వీ తెలుగు రేగడిలో జిగి మెండు మాతరో!

తెలగాణమ్మున గడ్డిపోచయును సంధించెన్ కృపాణమ్ము! రా
జ లలాముండను వాని పీచవడచన్ సాగించె యుద్ధమ్ము! భీ
తిలిపోయెన్ జగమెల్ల యేమియగునో తెల్యంగరాకన్! దిశాం
చలముల్ శక్రధనుః పరంపరలతో నయ్యాటలాడెన్ దివిన్

నాలుగు వైపులన్ జలధి నాల్కలు సాచుక కూరుచుండె! క
ల్లోలము రేపినారు గదిలో! నలుదిక్కుల గండికొట్టి నం
ద్రాలకు దారి నిచ్చిరి! ధరాతలమెల్ల స్వతంత్రవారి ధా
రా లులితమ్ము కావెడగె రాజు రివాజులు బాజు పట్టగన్

తెలగాణా! భవదీయ పుత్రకులలో తీండ్రించు వైప్లవ్య నం
చలన మ్మారక పోవలేదు! వసుధా చక్రమ్ము సారించి ఉ
జ్జ్వల వైభాతిక భానునిన్ పిలిచి దేశంబంతటన్ కాంతి వా
ర్థులు నిండించిరి. వీరు వీరులు పరార్థుల్ తెల్గుజోదుల్ బళా!

ఓడి పోలేదు దుర్యోధనాదుల కన్న
బాధించిన నవాబు వాని చేత
చలియింప లేదు దుశ్శాసనాధము వోని
వస్త్రాపహరణ ధూర్వహుల జూచి
వెనుకాడ లేదు స్త్రీలను మాన భంగాల
పాలుచేసిన పాపి భటుల గాంచి
కన్నీరు కార్చలే దెన్నండు పిరికిగా
ప్రాణాలు గోల్పోవు ప్రజల నరసి
పోరుసల్పిరి వీరాధి వీరులట్లు!
భరత వైజయంతికల స్థాపన మొనర్ప
నెత్తురులు ధారవోసిరి నీళ్ల వోలె!
మానితులు నీసుతుల్! తెలంగాణ భూమి!

మత పైశాచి వికార దంష్ట్రికలతో మాభూమి లంఘించి మా
కుతుకల్ గోసెతి వేళ గూడ యెటు దిక్కుగా తోచకున్నప్పుడున్
బ్రతుకే దుర్భరమైన యప్పుడును ఆంధ్రత్వమ్ము పోనాడ లే
దు తుదిగా గెల్చితిమమ్మ యుద్ధమున రుద్రుల్ మెచ్చనాంధ్రాంబికా?

కాకతీయుల కంచు గంట మ్రోగిన నాడు
తురక రాజులకు తత్తరలు పుట్టె
వీర రుద్రమదేవి విక్రమించిన నాడు
తెలుగు జెండాలు నర్తించె మింట
కాపయ్య నాయకుం డేపు సూపిన నాడు
పరరాజులకు గుండె పట్టుకొనియె
చాళుక్య పశ్చిమాశా పాలనమ్మున
కళ్యాణ ఘంటలు గణ గణ మనె
నాడు నేడును తెలగాణ మోడలేదు
శత్రువుల దొంగ దాడికి శ్రావణాభ్ర
మటుల గంభీర గర్జాట్ట హాసమలరు
నా తెలంగాణ పోవు చున్నది పథాన.

ముక్తభూమి

అవి తెలంగాణమందు దావాగ్ని లేచి
చుట్టు ముట్టిన భీకరాశుభ దినాలు;
అవి నిజాము నృపాలుని అండ దండ
చూచుకొని నిక్కినట్టి పిశాచి కలలు

నాడు మానవతీ నయనమ్ములందు
నాగ సర్పాలు తలలెత్తి నాట్య మాడె
నాడు మానవతా నవ నాగరకత
తన్ను తిన్నది రాక్షసత్వమ్ము తోడ.

భారతభామినీ నయన భాగ వినిర్గత రక్త బాష్ప శృం
గారిత కాల రాక్షసి వికావిక నవ్విన నిస్స్వనమ్ములో
తూరుపు ఊరువుగా విడచి తొందర పడ్డది తెల్లవారగా-
ఘోర నిశా తమః పటల గుంఫిత నీల నభః పథమ్ములగా

తరతరాల స్వప్నాల సుందర ఫలమ్ము
స్వైర భారత భూమి చూపడెనో లేదో
విషము గుప్పించి నాడు, నొప్పించినాడు
మా నిజాంరాజు, జన్మ జన్మాల బూజు

ముక్తభూమి

భారతమాతృ గర్భమున బల్లెము గ్రుచ్చిన దుండగీంద్ర కా
రారముగా నిజాంనృపతి తాళముతీసిన పెద్దపెద్ద బం
గారపు బొక్కసాలు పసికట్టెను తెల్లదళారి! అంతలో
బేరముసాగె పోరు జరిపింప తుపాకులు దింపుకోనమై

పరశునిశాత ధారలను పచ్చనిగడ్డి యెదిర్చినట్లు, రా
చరికపు టుక్కు చట్టమును చల్లగ ధిక్కరణమ్మొనర్చె ను
స్సురనెడి పేదవాడు! కడుచోద్యము! వెచ్చని స్నాన మాడె సుం
దర తరభామినీ నయన ధారల భారత మాతృ పాదముల్

కోటితెలుంగు లొక్కమొగి కో యని పిల్చినయంతలోనె ఆ
రాటముచెంది భారతధరా తలమంతయు సంచలించెఁబో,
కూటికి లేని పేదలకు గూడను పౌరుషమా! యటంచు స్త్రీ
కోటిని మానభంగములకుఁ గురిజేసిరి ముష్కరాధముల్

చల్లని మంచు కొండలు బుజమ్మున మోసెడి భారతమ్ము శాం
తిల్లె నిజాము నిల్గుడులు తేటపడంగలదాక! అంతలో
భళ్లున కుండ బ్రద్దలయి పోయెను, భారతమాత డొక్కలో
కుళ్లిన పుండు కోసి జయగోపురమెక్కె త్రివర్ణకేతనాల్.

మూరానమున్న చుట్టము
మూరానసె ఆగె! తెల్లదొంగ సభస్థిం
వారి యయిపారె, స్వేచ్ఛా
భారత సైన్యమ్ము తలుపు బ్రద్దలు కొట్టఁ.

ఎదురెక్కి యున్న జలములు
నదులై చొరబారె నింటి నడుమఁ; రాముం
డదనున బాణము వదలెను,
మదమణగెఁ మా నిజాము మారీచునకుఁ

రెండు వందల యేండ్ల చరిత్ర పుటల
కప్పుకొని యున్న గాఢాంధకారమెల్ల
కొట్టుకొని పోయె, తూరుపు మిట్టనుండి
పారివచ్చిన వెలుతురు వాగులోన.

మూడవ పాలు తెల్గు పటముఁ దనపాలికి కత్తిరించు కొ
న్నాడు కదా నిజాము నరనాథుడు మున్నొక రెండుమూడు నూ
రేడులనాడు! వాడు తొలగించిన ఆంధ్రమహాపతాక క్రీ
నీడలు నాగుపాములయి నేటికి కాటిడె వాని వంశముఁ

శ్రామికుని వేడి నిట్టూర్పులకు ప్రపంచ
మెన్నడే కాలి బూది కానున్న దేమొ!
లేనిచో అద్రికానన శ్రేణులెల్ల
మొండవడ గాలి కిట్లేల మండి పోవు?

అగ్ని సంసుమము

ఓసి, కూలి దానా! నవాభ్యుదయ వేళ
మంటి తట్ట నెత్తిన బెట్టి మరుగులేని
యొత్తు రొమ్మును పొంగించి యెందుకొరకు
ఉస్సురనెదవె ఆకాశ ముడికి పోవ?

అంబర చుంబి సౌధముల కాయువు బోసెడి నీ శ్రమప్రభా
వంబు నెరుంగలేని ధనవంతుల బంగరు పళ్లెరాలలో
అంబలి పోసి త్రావు సమయమ్ములు దగ్గరె తెమ్ము! నీ నవా
స్యంబున రుద్రనేత్రవిలయాగ్నుల కుంకుమ బొట్టు పెట్టుమా!

వ్రాసి వ్రాసి పొత్తమ్ములు మాసి, నా క
లమ్ములో సిరా ఇంకి రక్తమ్ము పోసి
అరుణ తరుణాక్షరాల కావ్యాలు చేసి
ఆకలికి మాడిపోయెద, నీ కొరకయి.

పేదను 'ధర్మభిక్షమును పెట్టు' మటంచు తపించుచున్న జీ
ర్ణోదర మెత్తి చూప, తృణమో పణమో పడవేయ తృప్తితో
పోదు రటన్న కాలములె పోయెను; పేదల రక్తమాంసముల్
గాదెల స్వర్ణమై నిలువగా ధనవంతుని యాజమాన్యమా!

లేదు, లేదు ఉల్లాసగా లేదు, పేద
వాని గుండియలోని స్మశాన వహ్ని
కాల్చి వేయును, బంగారు గద్దె లెక్క
నీవలపు నిగరెట్లుగా పల్కువాడి.

సుప్రభాతం

ఓ నిర్భాగ్య నిరీహ నిర్బల నిరుద్యోగప్రజా! ని భుజా
గ్రానన్ వంద తరాల పేద తనముల్ రాక్లెత్రె! శుష్కప్రవర
శ్రేణుల్ కాలె మహా స్మశానముల! విచ్చెన్ వహ్నిపుష్పమ్ములీ
శానస్ఫార నిటాల భూమి నయనాంచద్వల్లికాగ్రమ్మునన్

నాచేత రుద్రవీణా తంత్రి మీటించి
ప్రాచీ దిశా రక్తరంజితోద్యానమ్ము
లో చిన్ని కాలాగ్ని వల్లికను నాటించి
వేచి యున్నది వచ్చుటకు భవిష్యద్దేవి

మీరు మీమీ నర నరమ్ముల
మేటి పాటలు పాడుకోండీ,
మీరు మీమీ తర తరమ్ముల
అనుభవమ్ముల వాడుకోండి.

నీలి దారుల
కాలు మోపిన
సూర్యదేవుని
చురుకు చూపులు,నావి.

నావికుని బుజాల ఊపులు
తోసి పారేస్తోన్న నీళ్ళకు
తొణికిపోయే పడవ మీదే
చిన్నిసౌధం కట్టుకుంటా ——నేను.

మీరు ——ప్రజలారా,
నిశా శ్శంఖం
ధ్వనించిన
కటిక చీకటి
గుండె శబ్దం
వినండి, వినండి.

మీ నాగేటి కర్రు
రుచి చూచిన
భూమితల్లి పెదవుల తీపి
చెబుతోన్న
సాక్ష్యం వినండి, వినండి.

ఈ భూమి మీది,
ఈ సీమ మీది,
కదల కండి
వదల కండి
నరాలు, బొమికలు

బలించేస్తాయి
పావండి, కానీ
వదలకండి మీ భూమిని.

నాగటి చాళ్లలో
నడిచే రైతులారా!
మీ నిశ్శబ్ద గళాలు పాడిన
గీతా రహస్యాలను
బధిర లోకానికి వినిపించే
నా రుద్రవీణ, ఇదో!

కదలెను తూర్పు వాకిలి మొగాన బిగించిన తల్పురెక్క: భూ
వదనము నందు కుంకుమము భగ్గున మండిన దగ్గిపెల్: నా
హృదయ కవాటు మిప్పుడొనరించెడి చప్పుడు బట్టిచూడ, నా
పద మేదియో తుపాను వలె వచ్చునటుల్ కనుపించు నేలనో?

రానున్నది

రానున్నది యేది నిజం?
అది ఒకటే, సాహసిజం

కలపండోయ్ భుజం భుజం
కదలండోయ్ గజం గజం

ఆడ గడుగున యెడద నెత్తు
మడుగులుగా విడవండోయ్

పడిపోయిన గుడి గోడలు
విడిచి పెట్టి నడవండోయ్

ఉదయాకాశ పతాకం
యెదలో కదలాడె నేడు.

హృదయావేశ తటాకం
నదిలా పారలాడె నేడు

రానున్నది యేది నిజం?

రుధిర పక్షులు

నీలి మబ్బులు
జాలి యాడే
నింగి నిండా
రుధిర పక్షులు

రుధిర పక్షుల
రెక్క బరువుకు
కూలిపోయిన
గాలి సౌధం.

గాలి సౌధం
పునాదుల్లో
కాళ్లు విరిగిన
కొత్తరాజులు'.

కొత్తరాజుల
సందియల్లో
వచ్చి వ్రాలిన
పక్షి రెక్కలు.

పక్షి రెక్కల
పదను కోతకు
తెగిన కాలం
కొత్తరంగులు—

పేద పాపటి
స్వేద బిందు
స్వాదు రుచితో
పొంగు రంగులు.

నేను మీటే
రుద్ర వీణకు
స్వరం నేర్పే
రుధిర పక్షులు.

తిక్కు దిక్కులు
ముక్కు మొనతో
రెక్క వచ్చిన
రుధిర పక్షులు.

రుధిర పక్షులు
రుధిర పక్షులు

బధిరలోకం
ప్రాణ వాయువు
బాగుచేసే
రుధిర పక్షులు.

చీక టింటికి
చిన్ని కిరణం
తెచ్చి విడిచే
రుధిర పక్షులు.

కాలమార్గం
మీద నడిచే
'కాపు' బ్రదుకు
గాలి వానే
రుధిర పక్షులు
రుధిర పక్షులు

కవాటం

గతాన్ని
విస్కీగా తాగిన
కవిన్నేను!
భవిష్యత్తు నిషా నిజం

శ్రమజీవుల స్వేదం —
పొంగిన లవణ సముద్ర తరంగం,
లవణ సముద్రం పెంచిన
భవితవ్యం — అమృతకిరణ
చంద్రబింబ పౌర్ణమాసి.

ప్రాగ్దిశా నివాసులార!
పేదలార!
మీరేనా? చీకటింటి
తలుపు తోసి
పిలుస్తోంది మీరేనా?
రక్త కవాటం కిర్రుకిర!

ఎగిరిన
చిన్ని చిన్ని పర్వతాలు

రాబందులు!
రాబందులతో పోరాడే

శవాల గతప్రాణాలు!
విముక్తి కోసం పోరాడిన
సమరవీరులు సమాధి శిఖరాల్లో
సింహాసనాలు వేసుకు కూర్చుండిన
కొత్తరకం పరిపాలకులారా!
శవాలు బ్రతికాయి, లేస్తాయి.
మీతో మల్లీరణం చేస్తాయి.

గతవీరుల దివ్య సమాధుల
పూలు దొంగలించి పోయి
నిప్పులు కురిపించు తున్న
కొత్త రకం పాలకులారా!
ద్రోహం, అన్యాయం, కృత్రిమం.

చుట్టు కున్న చీకటి పరదా
దించి, దించి
కవాటాలు మూసి మూసి
హద్దులు కాపలాలు కాని
వెలుతురు సీసాల పోసి
కార్కు వేసి సీలు చేసి!—
అన్యాయం, ద్రోహం, కృత్రిమం.

అగ్ని పతాకం రెక్కలు
విచ్చుకున్న ఆకలి డొక్కలు
పని పట్టిన సర్ప ఫణమ్ములు
తరతరాల
దావాగ్నిని

పడగట్టిన
వర్తమాన రేఖలు
పేలిన తుపాకీ గుండ్లవర్షం—
తలవంచని మాన ప్రాణాలకు హర్షం!

ఓ ప్రాచీ దిక్ప్రవాసులారా!
నాగటి చాళ్ళల్లో నడిచే
రైతులార! రుద్రులార!
మర చక్రం గిరగిర తిప్పే
కూలీల్లార! వీరభద్రులార!
వినరేనా? చీకటింటి
తలుపుతోసి పిలుస్తోంది?
రక్తకవాటం కిర్ర, కిర!

మహాగీతం

చరిత్రపాడని ధరిత్రిచూడని
పవిత్రగీతం పాడండి
విచిత్ర భూతం చూడండి

నరాలలో తరతరాల గాథలు
శిరస్సులో నరనరాల బాధలు
గిరి శిరస్సుపై హరీంద్ర గర్జన
మన మనస్సులో తర్జన భర్జన
పర ప్రభుత్వపు ఉరికంబాలు
ప్రజాప్రభుత్వపు గజిబిజిచర్యలు
స్వతంత్రమంటూ పెద్ద మాటలు
కుతంత్రాలతో గ్రుద్దులాటలు
విన్నాం కన్నాం కన్నాం విన్నాం

చరిత్రపాడని ధరిత్రి చూడని
పవిత్రగీతం పాడండీ
విచిత్ర భూతం చూడండీ

ఊరిఊరి పొలిమేరలుమారీ
దేశదేశ సహవాసంకోరీ
జాతిమతాలను పాతరవేసీ
సామ్రాజ్యాలకు సమాధిచేసీ
అడుగు కడుగుకూ మడుగులు కట్టిన
యెడద నెత్తురులు వడబోయించీ

ముల్లుముల్లుకూ చిమ్మిన రక్తం
గులాబీల రంగులై వెలిఁగి
యూరపు, తూరుపు, ఏషియా, రషియా
భారత, సింహళ, బర్మా, వీట్నాం
అమెరికా, బ్రిటన్ శ్రమజీవులతో
శ్రమజీవులతో, సమభావులతో
అమర్చి కూర్చిన, జగాన్ని మార్చిన
విశాల విశ్వశ్రామిక భూతం
మహోగ్ర భూతం
ఉల్కాపాతక
ఉత్తర ధ్రువాత్యున్నత శీతం
వజ్రాఘాతం
ప్రళయోత్పాతం—

పరుగెత్తే హిమగిరి
ఎదురు నడచు గంగాఝరి,
కంపించే ఇలా తలం
కదలాడిన గభీర సముద్రజలం
పేలిన కోటికోటితారలు
కురిసిన ప్రళయ వర్షధారలు,
గ్రీష్మంలో తగులబడే
పెద్ద పెద్ద కొండలు,
కరువులతో వణికిన
నిరుపేదల గుండెలు,
కేంద్రీకృత, పీడిత భూతం—

విరాట్ స్వరూపం
మహేంద్ర చాపం
ఉచ్ఛ్వసించితే, నిశ్శ్వసించితే—
నింగి నంటు డాలరు గోడలు
నిల్చుతున్న బాంబుల మేడలు
నుగ్గునుగ్గుగా తగ్గిపోవునట!

"అద్ది రక్త గంగా తరంగమా?
అంత్య మహా యుద్ధరంగమా?"

"అమృతం ముందరి హలాహలం
పంటలు సిద్ధం కానిపాలం
ఫలితానికి ముందటి త్యాగం
నిరుపేదల నెత్తుటి రాగం
పడగెత్తిన మహోగ్ర నాగం
తగలబడే ధనికుల భోగం
అరుణారుణ విప్లవ మేఘం
నవయుగ మహా ప్రజౌఘం."

"ఆ మహాతరంగానికి అవతల?
ఆ యుద్ధరంగానికి అవతల?"

"నిజమైన ధ్వజమెత్తిన కల
గగనానికి నిక్కిన పేదల తల
ఉక్కుటడుగు త్రొక్కిడిలో
పడి నలిగిన గడ్డిపోచ
చెక్కుచెదర కొక్కుమ్మడి

చక్రవడిన ఇనుప ఊచ
చనిపోయిన మృత్యు శవం
వినిపించని ఘనారవం,"

చరిత్రపాడని ధరిత్రి చూడని
పవిత్ర గీతం పాడండి
విచిత్ర భూతం చూడండి

రుధిర దీపిక

మబ్బుల మస్తిష్కమ్ముల
మెరసిన ఇంద్ర చాపమ్ములు,

పచ్చని గడ్డిమళ్లలో
విరిసిన ఇంద్ర గోపమ్ములు;
ఇవి వర్షానికి గొడుగులు
ఇవి హర్షానికి పరతులు.

అవునా
ఈ ఇంద్ర ధనుఃఖండమ్ములు
ఒకనాటికి కాలదండమ్ములు?
ఈ యెర్రని ఇంద్ర గోపమ్ములు
ఒకనాటికి రక్తరూపమ్ములు
కానోపు—

మానిశానిర్భర జీవితరంగమ్ములు
నిజమ్ముగా విషగంగా తరంగమ్ములు.

ఒక నాటికి ఈకాలం పల్టీతిన్నప్పుడు,
ఈ జగత్తు
నవపాంచజన్య నాదం విన్నప్పుడు
నేటి వన్నీ అనాటికి తప్పులు
పుచ్చిపోయి పురుగెక్కిన పప్పులు.

అవునుకదా, అనాటికి
ఈనాటి వంకర నాగేటికి
యెంత విలువ? యెంతచలువ?

ఈ చరిత్ర చీకటి గదిలో
ఈ ధరి త్రి అమ్మల పొదిలో
తైల దీపం వెలుతురు తో
వెదకి వెదకి వేసారినా
లభించేది కనిపించేది—

పెద్దల,
విద్యావంతుల,
ధన రాజుల,
తరతరాల బూజుల,
పొత్తి పాతగాజుల
విలువలు:

చిలువలు పలువలుగా
అల్లి, కల్పించి చెప్పే అబద్ధాలు

రాజాధిరాజుల
మార్తాండ తేజుల
పురుషత్వపు, పరుషత్వపు
అల్లి బిల్లి, అల్లిక బిగి కథలు,

అవునా,
అనాధ విశ్వ శ్రామిక మూర్తి!

ఆగామి యుగ పరివ్యాప్తకీర్తి!

నీ నరనరాల నడిచే
'నయాగరా' 'గెర్సొప్పా'

రుధిర 'జలపాత' ధారలో—
నీ కన్నీటి చారలో
జని యించిన
జగాన్ని పెంచిన
దేవుళ్లను దెయ్యాలను మించిన
అరుణారుణ విద్యుద్దీపిక
వెలిగించుకో—

తొలగించుకో
యుగయుగాల
పేదతనం బరువులు,
దేశదేశాల
బీదజనం కరువులు,

లే, తండ్రీ!
లయరుద్ర, మహానుభావ!
ప్రియవిశ్వశ్రామికదేవ!

లే, తండ్రీ!
చూపించు
నా యీపాపపులోకం
పడిపోయే చీకటిదారుల

ఎగుడు దిగుడులు!
వెలిగించు తండ్రీ!

విరించి పుట్టక ముందు నించీ
మంచులో పొంచుకు కూర్చున్న
పీ యూష వాపిక
ఈ రుధిర దీపిక

అనంత సంగ్రామం

అనాదిగా సాగుతోంది
అనంత సంగ్రామం
అనాధుడికీ, అగర్భ
శ్రీనాధుడికీ మధ్య.

పేదల రెక్కల కష్టం
బూదిలోని పన్నీరే;
కదలని మెదలని సేటుకి
గాదె నిండ బంగారం.

సేద్యం చేసే రైతుకి
భూమి లేదు పుట్రలేదు;
రైతుల రక్తం తాగే
జమీందార్ల కెస్టేట్లు

మిల్లునడిపి కోట్లడబ్బు
కొల్లగ లాభం తెచ్చే
కూలీలది కాదు మిల్లు;
మిల్ మాగ్నేటొక సేటు.

శత్రువులను యుద్ధంలో
చిత్రంగా వధచేసిన
పేదసైనికుడికి సున్నా
రాజ్యమంతా రాజులదే.

అ సం త సం గ్రా మం

మధన పడ్డ మేధావులు
శాస్త్రజ్ఞులు, విద్వాంసులు
కనిపెట్టిన అణుశక్తికి
ప్రభుత్వాల కంట్రోల్లు

కర్షకులు, కార్మికులు
మధనపడ్డ మేధావులు
తమ శ్రమలకు తగినఫలం
ఇమ్మంటే 'తిరుగుబాటు'

షావుకారు వడ్డీలకు
జమీందారు హింసలకు
వేగలేక ఆగలేక
ఎదిరిస్తే 'కమ్యూనిస్టు'!

అనాదిగా సాగుతోంది
అనంత సంగ్రామం
అనాధుడికి అగర్భ
శ్రీనాధుడికీ మధ్య

హిమధామం

ఈ ఉత్తరదిశా
వాయుమండలం
గాలిలో తేలుతున్న
హిమాచలం.

వేనవేల మణుగుల
మంచు బరువు,
ఇక్కడ వేంద్రానికి
వెచ్చదనానికి కరువు.

సుదీర్ఘ
చైనా కుడ్యానికి
రెండు పక్కలు —
మంచు పెట్ట
రెండు రెక్కలు.

మహానది
ఉత్తర దక్షిణ తీరాల
నీళ్లు లేవు,
అంతా మంచు నేల.

నర్తించే సుదీర్ఘ
రజత సర్పాల
దండలు
ఈ కొండలు.

మైదానంలో
పొంగిన పర్వతాలు—
మెరుస్తో, తెల్లని
ఐరావతాలు,

అంతా చల్లదనం
ఎంత హాయి!

నా ఔన్నత్యం
ఈ ఆకాశంతో
పోటీ పడాలని
ఆరాట పడుతోంది.

ఈ మృదుల ఉషస్సులో
నా భూమి—
అరుణ కపోలాల బాల
తెల్లని గౌను తొడుక్కున్నట్టుంది.

ఈ కొండలూ, నదులూ
ప్రతిధ్వనిస్తూ పిలుస్తున్నాయి—
"వీరులార! ధీరులార!
పోటీ పడండి, రణం చేయండీ,
గెలవండి, ఠీవిగా నిలవండి.
మమ్ము ప్రేమించండి
మా హృదయ సింహాసనాలు
అలంకరించండి."

'షై-హూ-అంగ్', 'హౌ-వు' సమ్రాట్టులు
పశువులు—
అచ్చంగా
రాక్షస శిశువులు.

'తై-సుంగ్,' 'తై-సూ' చక్రవర్తులు
అనాగరికులు
క్రూరులైన ఎరుకులు.

చంగీజ్ ఖాన్
పిచ్చుకపై
బ్రహ్మాస్త్రం గుంజేవాడు!

అదంతా గతం,
నేటితో అది ఖతం

నేటి మానవులు
తమను తాము
తెలుసుకొన్న
ప్రభాత రవులు,
నిండు హృదయాల కవులు—
నేటి మానవులు

(మూలం: మావో సే-టుంగ్)

శిల్పి

సొగిల దీసి రాళ్ల నొక జాలుగ వాగుగ తీగలాగునన్
లాగెద వెట్టు లన్న నటులన్ ప్రియురాలి పయంటలో అజం
తా గుహలోని స్వప్నములు దాచిన నీ ఉలిముక్కు లోపలన్
వాగుడు మూతలాడె కవితా లలితాంగి రహో విహారముల్.

రాలు మలంతు వీ వని వరాలును కుప్పలు పోసి రాణివా
సాలకు గొంచుబోయి ఒక చక్కని జాణను చెక్కి మంచు ర
త్నాల నొసంగినారు నరనాథులు; తేజవరాలి మోవి స్తం
భాలకు చెక్కినావు; ఉలి పన్నుల నొక్కులు తాకనట్లుగా.

నీ ఉలి చూచి ప్రస్తరము నీరయి పారును; వెన్నముద్దపై
చేయిడి యొత్తి నట్టుల; నిశీథములం దభిసారికా పదా
బ్జాయత రాగరంజిత నవారుణ కంటకపాళి గూర్చి నే
గేయము వ్రాసినట్లు; విలిఖింతువు లోతగు భావముల్ శిలన్.

నిను గని కొండ లన్ని రమణీకుచపాళికలై, కపోల మో
హన ఫలకమ్ములై, భ్రుకుటులై కుటిలాలక జాలమై, సురాం
గనలయి రూపు దిద్దికొనగా ఉలితో అమృతమ్ము చల్లి జీ
వనములు పోసి పోయెదవు; బ్రహ్మవు శిల్పికులావతంసమా!

దాశరథి

1927 సెప్టెంబరులో

నిజాం రాష్ట్రాంధ్ర భూమిలో మానుకోట తాలూ

గూడూరులో జననం

కొద్ది వయస్సులో సనాతన అధునాతన పద్ధతులలో

మంచికవిత చెప్ప గలిగినాడు.

విశాలాంధ్ర ప్రజలను[illegible] భాష గలిగినాడు.

ఇంకను ఉచ్చైస్థాన మాక్రమించుగాత